

Da li je seoba ptica opasno putovanje?

Seoba na velike razdaljine predstavlja izuzetan napor za svaku pticu i mnoge jedinke nikada nestignu do krajnjeg odredišta. Na ovom putu ptice su oduvek vrebale opasnosti kao što su grabljivci, loši vremenski uslovi ili prirodne katastrofe na područjima na kojima se odmaraju ili zimuju. U današnje vreme, ptice selice susreću se sa milionima lovaca koji često koriste zabranjene ili vrlo brutalne metode lova, teško premostivim preprekama poput visokih zgrada, releja, dalekovoda, vetroparkova i sl, zbunjujućim i prejakim svetlima koja emituju gradovi, intenzivnim saobraćajem ili potpuno izmenjenim odmorištima i zimovalištima. Procenjuje se da svake godine stotine miliona ptica severne hemisfere strada tokom seobe. U današnje vreme, seoba je opasnija nego ikad, a gubici koje populacije ili vrste trpe često su nenadoknadivi.

Pticama je za vreme seobe potrebna naša pomoć!

Nije lako zaštititi ptice u vreme seobe kada prelaze ogromne razdaljine i granice mnogih država. U tom periodu potrebno im je pre svega obezbediti mir, naročito na mestima okupljanja velikog broja primeraka. Za vreme seobe, potrebno je što više smanjiti ubijanje, uznemiravanje i uništavanje staništa. Potrebno je mudro planirati izgradnju objekata koji pticama predstavljaju prepreke prilikom seobe kako bi stradanje selica bilo minimalno. Na kraju, tajnovitu seobu ptica neophodno je dodatno istražiti kroz razne vidove praćenja jedinki koje se sele, budući da bez pouzdanih informacija o tome kako seoba zaista teče nije moguće sačuvati taj neverovatni prirodni fenomen. Pticama selicama možete značajno pomoći angažovanjem u našem društvu.

Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije okuplja pojedince i institucije koje se brinu za ptice u Srbiji u mrežu aktivnih članova, uspostavlja i održava partnerske odnose sa ornitološkim organizacijama širom Evrope putem učestvovanja u zajedničkim projektima. Društvo svoj rad zasniva na proučavanju, zaštiti i promociji divljih ptica i njihovih staništa.

Štampano uz pomoć Pokrajinskog sekretarijata za sport i omladinu

Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije

Adresa: Radnička 20a, 21000 Novi Sad

Telefon: 021/4896-306; Faks: 021/6616-252

E-mail sekretara: markotucakov1@gmail.com

Web site: www.pticesrbije.rs

Autor teksta: Dimitrije Radišić

ČUDESNA SEOBA PTICA

**DRUŠTVO ZA ZAŠTITU I
PROUČAVANJE PTICA SRBIJE**

Zašto se ptice sele?

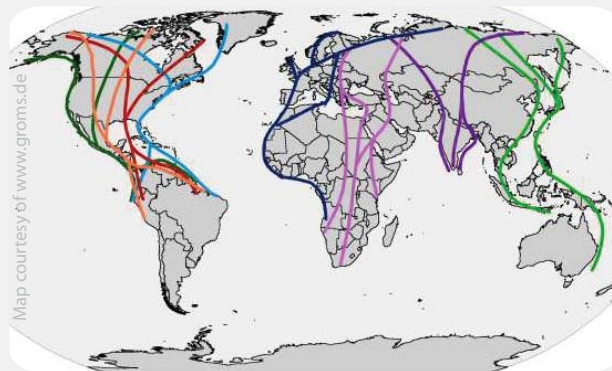
Mnoge vrste ptica koje žive u umerenim ili severnim oblastima Planete ne mogu da prežive nepovoljan period godine (jesen, zimu i rano proleće), kada je hrana teže dostupna i kada su temperature suviše niske. Hladan period godine posebno je nepovoljan za ptice koje se hrane insektima, gmizavcima i vodozemcima koji su u to vreme neaktivni ili ribama čija su vodena staništa često zamrznuta. Pored toga, dužina dana je tokom zimskih meseci suviše mala da bi ptice sebi obezbedile dovoljno hrane. Iz tih razloga, veliki broj vrsta iz severnih i umerenih predela nepovoljni deo godine provodi daleko od mesta na kojima se gnezdi.

Kuda se ptice sele?

Neke vrste ptica ne pomeraju se daleko od mesta gnežđenja, dok druge preleću velike razdaljine, prelazeći pri tome morska prostranstva, visoke planine ili nepregledne pustinje. Mnoge vrste ptica sele se uvek na ista mesta, do kojih putuju ustaljenim rutama, dok druge jednostavno lutaju. Većini ljudi poznato je da se neke vrste ptica, poput laste i rode, sele na jug, u Afriku.

Ipak, seoba različitih ptica odvija se u različitom pravcu. Mnoge vrste (posebno vodenih ptica) iz istočne Evrope putuju na obale Mediterana i Atlantika. Veliki broj vrsta preleće Sredozemno more na njegovim najužim delovima (npr. Gibraltar, Bosfor i Suec) kako bi stigle na zimovališta u Africi. Rode, ptice grabljivice, ždralovi i druge krupne vrste, koje se prilikom letanja oslanjaju na vazdušne struje, najčešće koriste koridore koji se prostiru iznad najužih delova mora. Za većinu pevačica i drugih manjih vrsta ptica, šumarci, pojasevi žbunja, tršćaci ili čak zelene površine u naseljima igraju ključnu ulogu u uspešnom prelaženju velikih obešumljenih predela, kakva su poljoprivredni predeli.

Kako se ptice orijentišu tokom seoba?

Misterija orijentacije ptica oduševljava ljude od davnina i još uvek nije dovoljno proučena. Poznato je da pojedine vrste za orijentaciju koriste magnetno polje Zemlje, dok se druge orijentišu na osnovu položaja zvezda. Ipak, smatra se da veliki broj vrsta ptica koristi orijentire na zemljinoj površini (reke, planine, jezera i močvare), čiji položaj izuzetno dobro pamte i prate prilikom seoba. U današnje vreme, kada se izgled predela brzo menja usled čovekovog delovanja, seoba mnogih vrsta postaje sve teža i neizvesnija.

Da li se ptice odmaraju tokom seobe?

Seoba većine vrsta ptica suviše je duga i zahtevna da bi je prešle u jednom dahu. Selice se najčešće odmaraju na područjima bogatim hranom, vodom ili na mestima koja su bezbedna. Za evropske ptice posebno značajna odmorišta nalaze se na jezerima i močvarama južne Evrope, ostrvima u Sredozemnom moru i oazama u severnoj Africi. Odmorišta ili migratorne stanice od neprocenjivog su značaja za uspešnu seobu ptica. Na žalost, mnoga tradicionalno značajna odmorišta danas su uništena ili narušena čovekovim delovanjem (razvoj poljoprivrede, industrije, turizma i sl). Zbog toga ptice često nemaju dovoljno snage da uspešno stignu do svojih odredišta tokom duge i iscrpljujuće seobe.

